

๑.๔๖ หญ้ารีแพร์

ชื่อท้องถิ่น	หญ้ารีแพ วานฮีหุ้ม
ชื่ออื่นๆ	ชนหมอยแม่มาย (สตูล) หญ้าอีเหนียว (ชัยนาท) หญ้าเหนียวหมา (ระนอง) เหล็กไผ่ (สุราษฎร์ธานี)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Centotheca lappacea</i> (L.) Desv.
ชื่อพ้อง	-
ชื่อวงศ์	POACEAE
ชื่อสามัญ	Barbed grass / Repair grass

รหัสพรรณไม้ ๑-๖๓๑๑๙๐๖-๑๓-๐๔๖ จำนวนที่พบ ๖ ต้น

สถานภาพ (IUCN) พบทั่วไป (Least Concern: LC)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

หญ้ารีแพร์ เป็นพืชล้มลุกตระกูลไผ่ อายุหลายปี ลำต้นมีลักษณะเป็นข้อปล้องทรงกลม ขนาดเล็ก สูงประมาณ ๓๐ - ๗๐ เซนติเมตร ลำต้นถูกหุ้มด้วยกาบใบ สีเขียวอมม่วง ลำต้นไม่มีแก่น อ่อน และหักง่าย แต่เหนียวเด็ดด้วยมือขาดได้ยาก โคนลำต้นแตกหน่อแยกเป็นต้นใหม่ และกลายเป็นกอใหญ่ได้ใบ หญ้ารีแพร์เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ทางใบออกเป็นใบเดี่ยว ๆ เรียงเยื้องสลับกันตามความสูงของลำต้น มีกาบใบสีเขียวอมม่วงหุ้มลำต้นตั้งแต่บริเวณเหนือข้อขึ้นมา กาบใบสันติดกับกาบใบ ลิ้นใบ (Ligule) เป็นแผ่นบางๆ สีน้ำตาลติดกับโคนกาบใบ แผ่นใบมีรูปหอก กว้างประมาณ ๑.๕-๓ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๕-๒๐ เซนติเมตร โคนใบสอบ ปลายใบแหลม แผ่นใบเรียบ มีสีเขียวเข้ม ขอบใบโค้งเป็นลูกคลื่นขวางเข้าหากกลางใบ แผ่นใบมีเส้นใบเป็นริ้วเล็กจำนวนมากตามแนวยาวของใบ ดอก ออกดอกเป็นช่อแขนง คล้ายช่อของดอกหญ้าทั่วไป ช่อดอกแทงออกบริเวณปลายยอดของลำต้น มีก้านช่อดอกยาวประมาณ ๑๕ - ๔๕ เซนติเมตร ประกอบช่อดอกย่อย (Spikelets) ที่ประกอบด้วยดอกย่อย ๑๐-๓๐ ดอก ดอกย่อยมีก้านดอกสั้นๆ เมล็ดหญ้ารีแพร์มีลักษณะรียาว กว้างประมาณ ๒-๓ มิลลิเมตร ยาวประมาณ ๔-๖ มิลลิเมตร เมล็ดอ่อนมีสีเขียว เมล็ดแก่มีสีเหลือง บริเวณกาบหุ้มเมล็ดด้านล่างมีติ่งแหลมคล้ายหนาม ที่ทำหน้าที่ปกปิดขณสัตว์หรือเสื้อผ้า เพื่อให้เมล็ดติดไปหล่นห่างจากลำต้น การกระจายพันธุ์ในไทยพบทุกภาค เป็นวัชพืช

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

• **สรรพคุณ** - ช่วยกระชับมดลูก ให้มดลูกเข้าอู่เร็ว (ปัจจุบันยังไม่พบรายงานการศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาเพื่อสนับสนุนการใช้ตามสรรพคุณดังที่กล่าวอ้าง และยังไม่พบการศึกษาถึงความเป็นพิษ จึงควรพิจารณาเลือกใช้ด้วยความระมัดระวัง)

ภาพที่ ๔๖ แสดงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ หญ้ารีแพร์



ลักษณะนิสัย



ลำต้น และ ใบ



ดอก



ดอกแก่

แหล่งอ้างอิง :

๑. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดกาฬสินธุ์. (๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔). “หญ้ารีแพร์ หรือว่านฮียุ่ม”. [https://www.kalasin.go.th/rspg/loadPlantsForntID/Centotheca%๒๐lappacea%๒๐\(L.\)%๒๐Desv./๕๖](https://www.kalasin.go.th/rspg/loadPlantsForntID/Centotheca%๒๐lappacea%๒๐(L.)%๒๐Desv./๕๖)
๒. กลุ่มงานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐). “สารานุกรมพืชในประเทศไทย, หญ้าเหนียวหมา”. [https://botany.dnp.go.th/detaildict.html?wordnamesci=Centothecaolappacea๐\(L.\)๐Desv.](https://botany.dnp.go.th/detaildict.html?wordnamesci=Centothecaolappacea๐(L.)๐Desv.)
๓. สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (กนกพร อะทะวงษา,). (ม.ป.ป.). https://medplant.mahidol.ac.th/document/๒๙_Centotheca_lappacea.pdf